

забезпеченню кібербезпеки цифрових систем. Це сприятиме підвищенню ліквідності земельних ресурсів і активізації інвестиційної діяльності.

Загалом цифровізація ринку землі виступає не лише інструментом підвищення ефективності використання земельних ресурсів, а й важливим фактором структурної трансформації аграрного сектору. Вона забезпечує зростання рентабельності, ліквідності та капіталізації земельних активів, а також сприяє формуванню конкурентного та прозорого ринкового середовища, що є критично важливим для сталого розвитку агробізнесу на регіональному рівні.

Список використаних джерел:

1. Самойленко Д. Особливості застосування цифрових технологій в агробізнесі. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-148> (дата звернення: 10.04.2026).
2. Ільченко Т. В. Діджиталізація як інструмент інноваційного розвитку агробізнесу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 3. С. 81–85. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.3.81> (дата звернення: 10.04.2026).
3. Черваньова Д. Проблеми правового регулювання діджиталізації у сфері агробізнесу. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. No. 6. P. 491–497. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.79> (дата звернення: 10.04.2026).
4. Працювати прицільно і ефективно: цифровізація збільшує прибутковість агробізнесу на 15–20%. *NV.Бізнес*. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/markets/biznes-v-ukrajini-yak-agrariyam-zbilshiti-vrozhay-za-dopomogoyu-tehnologiy-eksperti-50469250.html> (дата звернення: 10.04.2026).

УДК 331.526:332.122

*Сікорака В. І.,
здобувач третього (науково-освітнього) рівня вищої освіти
ступеня доктора філософії
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ТА ВІЙНИ

Україна зіткнулася з викликами, за яких розвиток соціально-трудового потенціалу (СТП) стає стратегічним пріоритетом національної безпеки та основою повоєнного відновлення територіальних громад. Кардинальні зміни на ринку праці, демографічні втрати, інтенсивна міграція та руйнування інфраструктури в умовах воєнного стану вимагають адаптивних рішень для збереження трудового потенціалу населення і соціального середовища, в якому він формується та функціонує.

Метою дослідження є дослідження можливих напрямів інноваційного розвитку соціально-трудового потенціалу Кіровоградської області в умовах цифрових та воєнних викликів, а також розробка відповідних прикладних рекомендацій.

Аналіз наукових напрацювань та аналітичних матеріалів підтверджує практичну потребу в новому осмисленні сутності СТП як фактора, що мінімізує негативні наслідки війни через поліпшення умов життєдіяльності населення та впровадження цифрових форм зайнятості [1-3].

Узагальнення наукової думки, зокрема праць Лісогор Л. С., Нестеренко В. В., Семикіної М., Пасеки С. Р., Костишиної Т., Немченко Т., Сторожук О. та інших вчених, дозволяє розглядати соціально-трудоий потенціал регіону як комплексну систему, що характеризує сукупність якісних трудових можливостей населення та умов соціального середовища, що забезпечує їх реалізацію в економіці регіону.

Для Кіровоградської області, як стабільного тилового регіону, особливого значення набуває не лише збереження трудового потенціалу, розвиток цифрових та інших компетентностей населення у відповідності до ринкового попиту, а й формування якісного соціального середовища, що є умовою економічної стійкості та соціальної згуртованості.

З нашої точки зору, архітектоніка СТП регіону включає низку функціональних складових:

- суб’єктно-ресурсну (кількість, освіта та досвід трудових ресурсів),
- адаптивно-психологічну (здоров’я та стійкість),
- ціннісно-мотиваційну, а також
- інституційно-середовищну (соціальна інфраструктура та безпека).

В умовах воєнного стану пріоритети розвитку СТП Кіровоградщини мають бути спрямовані на збереження інтелектуальної складової та трансформацію соціального простору громад. Вважаємо, що на регіональному рівні ключовим стає створення умов для капіталізації знань молоді та ВПО безпосередньо у територіальних громадах. Важливим напрямом є не лише професійна підготовка, а й формування інклюзивного соціального середовища, яке б стимулювало продуктивну працю через розвиток цифрової інфраструктури, доступну медицину та дієву систему психологічного супроводу.

Для забезпечення успішного розвитку СТП пропонуються такі заходи:

Таблиця 1

Рекомендації щодо розвитку соціально-трудоого потенціалу
Кіровоградської області в умовах цифрових трансформацій і воєнних загроз

Напрямок розвитку	Зміст заходу (інструментарій)	Очікуваний результат для регіону
1	2	3
Освітньо-цифрова адаптація	Створення центрів мікрокваліфікацій на базі провідних регіональних університетів для перепідготовки трудового потенціалу.	Швидке заповнення вакансій у дефіцитних галузях та підвищення мобільності кадрів.
Модернізація соціального середовища	Розбудова мережі цифрових хабів та безпечних соціальних просторів із безперебійною інфраструктурою в громадах.	Підвищення привабливості регіону для життя та праці, залучення віддалених працівників.

Продовження таблиці 1

1	2	3
Інтелектуальна складова розвитку	Формування регіональних екосистем підтримки стартапів та стимулювання капіталізації знань спеціалістів на місцях.	Мінімізація міграції кваліфікованих кадрів за межі області та країни.
Соціальна інклюзія та здоров'я	Впровадження програм ментального здоров'я та розширення доступу до сервісів психологічної реабілітації ветеранів і ВПО.	Відновлення якісних характеристик трудового потенціалу та зниження соціальної напруги.
Інституційне стратегування	Цифровізація регіональних послуг та розробка стратегії розвитку СТП з акцентом на умови поствоєнної відбудови.	Скорочення кваліфікаційних розривів та посилення соціального діалогу між громадою та бізнесом.

Джерело: розроблено автором

Реалізація цих рекомендацій дозволить зробити важливі кроки для збереження та інноваційного розвитку СТП Кіровоградської області, а саме:

– навчити тих, хто шукає роботу, саме тому, що потрібно для регіону зараз: замість довгих років навчання організувати «швидкі» курси за 1-3 місяці, що дозволить людям (особливо ВПО та ветеранам) миттєво знайти роботу там, де є дефіцит кадрів в області;

– створити умови для роботи «на місці»: облаштувати коворкінги з інтернетом та світлом; це дозволить мешканцям Кіровоградщини працювати на великі компанії (навіть іноземні), але жити тут, витратити гроші тут і платити податки в місцевий бюджет;

– втримати молодь в межах регіону: дати молодим людям реальні гранти або цифрові робочі місця в громадах, щоб вони не виїжджали, а могли реалізуватися вдома;

– підтримати мешканців області морально: якщо людина в постійному стресі, вона не може працювати ефективно. Тому психологічна підтримка на підприємствах має розглядатися не як «благодійність», а спосіб зберегти працездатність колективу.

Таким чином, практичне впровадження запропонованих заходів дозволить в Кіровоградській області перетворити професійні можливості зайнятого населення на реальні результати, що зміцнять економіку регіону та громад.

Список використаних джерел:

1. Костишина Т., Тужилкіна О., Шаповалов В. Розвиток соціально-трудоного потенціалу населення в умовах цифрової трансформації зайнятості. *Цифрова економіка та економічна безпека*, 2024. (6 (15), 222-226. <https://doi.org/10.32782/dees.15-34>.

2. Пасека С.Р., Семикіна А.В. Соціально-трудогий потенціал регіону: методологічні аспекти дослідження в умовах інноваційних змін та загроз. *Економіка та суспільство*. 2024. № 70. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5391> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-134>.

3. Немченко Т., В'юник О., Сторожук О. (2024). Соціально-трудоий потенціал населення в умовах цифровізації зайнятості та інноваційних змін в економіці. *Економіка та суспільство*. 2024. № 69. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-54>.

4. Семикіна М.В., Дмитришин Б.В., Бугаєва М.В. Цифрові трансформації та інтелектуальний бізнес: нові перспективи розвитку людського потенціалу та соціально-економічних систем. *Економічний простір*. 2025. № 199. С.113-121. <https://doi.org/10.30838/EP.199.113-121>.

5. Лісогор Л. С., Нестеренко В. В. Формування та реалізація трудового потенціалу регіонів та громад як основа забезпечення їх сталого розвитку. *Економіка і організація управління*. 2020. № 2 (38). С. 20–30. URL: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/9377>.

УДК 338.43:338.246.027

*Слободян В. В.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
(Науковий керівник: д.е.н., професор Зайченко В. В.)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ГРАНТОВІ МЕХАНІЗМИ ПІДТРИМКИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Масштабна війна суттєво вплинула на те, як функціонує українська економіка, що призвело до відчутних втрат у виробництві, логістиці та фінансовій сфері. Незважаючи на це, аграрний комплекс зберіг свою критично важливу функцію у гарантуванні продовольчої самодостатності країни, підтриманні фінансової рівноваги та генеруванні валютних прибутків. Фактично, саме сільське господарство виявилось однією з небагатьох галузей, яка не зупинила свою діяльність навіть за умов бойових дій, надаючи опору місцевій економіці.

Ключова роль аграрного комплексу підкреслюється його вагомим внеском у формування загального внутрішнього продукту та розбудову зовнішньої торгівлі. На міжнародній арені Україна досі утримує позиції одного з найбільших постачальників зернових, олійних культур та продуктів їхньої переробки. Хоча логістичні шляхи були заблоковані, витрати на виробництво зросли, а доступ до ресурсів обмежився, агрофірми продемонстрували здатність пристосуватися до непростих реалій ведення бізнесу та підтримувати стабільність випуску продукції.

Державні та міжнародні грантові ініціативи відіграють ключову роль у забезпеченні стабільності для тих, хто працює в аграрній сфері. Нині грантова допомога виступає одним із найдієвіших інструментів задля стабілізації роботи ферм, стимулювання зростання малих та середніх агропідприємств, сприяння розвитку переробних потужностей та утримання робочих місць на селі. Помітний розвиток отримали механізми фінансування через Державний аграрний реєстр, ініціативу «Власна справа», а також спеціальні гранти на розвиток садівництва, тепличного комплексу та переробного сектору.